

Ny giv til historiske Silkeveien

Åpningsseremoni for møtet om Silkeveien i Lanzhou i 2013: Kineserne ser til fortiden for å skape vekst i den historiske regionen Gansu.

Kineserne vil åpne Silkeveien for fremtiden, som turistmål og økonomisk motor. Prislapp: 500 milliarder kroner.

TEKST JAN-URBAN SANDAL

SILKEVEIEN HAR gjennom århundrene bidratt til sivilisasjoners utvikling på begge sider av det asiatiske kontinentet. Riktignok har denne viktige samferdselsåren mistet mye av sin betydning de seineste hundre år, men dens historie er langt fra over.

Kamel og hest har for lengst veket for jernbane, og bilen, sjøfarten og flyet har åpnet for nye muligheter i gods- og

passasjertransporten, men den seineste tids utvikling, med endringer innen politikk, økonomi og kultur, har åpnet for en fornyelse av Silkeveiens betydning. Og det i en størrelsesorden som har potensial til å overgå historiens vingesus.

Toppmøte i Gansu-provinsen

Høsten 2013 inviterte kinesiske myndigheter til et stortiltet møte i byen Lanzhou i Gansu-provinsen, nettopp med tanke på å gjenopplive tradisjonene og historien som er knyttet til Silkeveien. Toppmøtet, som bar navnet *International Culture Industry Summit* (ICIS), ble holdt i samarbeid med *Asian-Pacific CEO Association* (APCEO) og samlet deltakere fra 80 land i Asia og Stillehavsregionen, samt fra USA, Sentral- og Øst-Europa og Norge.

Fra kinesisk side deltok viseministeren i kulturdepartementet i Beijing, provinsmyndighetene, eksperter, vitenskapsmenn og representanter for investerings- og entreprenørforetak. De internasjonale gjestene var vitenskapsmenn, ministre, parlamentsmedlemmer, ambassadører, universitetsprofessorer, styreledere, direktører og andre toppledere. På møteagendaen: Hvordan utnytte områdets kulturelle og historiske

kapital for å oppnå økt utvikling. Hensikten var å innlede og invitere til samarbeid mellom nasjoner innenfor vitenskap, økonomi, kultur og politikk, samt å åpne opp for innovasjon over landegrensene.

Selv var jeg invitert til Lanzhou og ICIS som gjesteekspert. Mine oppgaver var mangfoldige, blant annet å tale til delegatene om utvikling og samarbeid mellom byene langs Silkeveien, der jeg spesielt tok fatt i internasjonale religiøse, kulturelle og utdanningsmessige problemstillinger.

Opphav til Kinas sivilisasjon

Valg av tema og møtested for ICIS 2013 var langt ifra tilfeldig. Den kinesiske kulturarven, satsingen på innovasjon mellom byene langs Silkeveien og internasjonalt samarbeid er noe enhver kineser kan være stolt av.

Lanzhou er provinshovedstad i Gansu-provinsen og ligger ved den sagnomsuste Yangtze-elva, men også Huang He, eller Den gule flod, og andre kontinentale vassdrag omkranser byen. Gansu rommer mange av de viktige historiske stedene som har hatt stor betydning både for Kina og Silkeveien. Provinsen er et av den kinesiske nasjonens fødesteder og utspring for dens sivilisasjon.

Man har påvist mer enn ti tusen kulturelle historiske funnsteder i provinsen. Mogao-grottene i Dunhuang (også kalt De tusen buddhaers huler), grottene i Maijifjellet og Jiayuguan-passet, hvor Den kinesiske mur ender i vest, er blant de mer kjente steder. I tillegg kan nevnes Fuxi-tempelet i Tianshui, der det kinesiske folket tilber det mytologiske arnestedet for sitt felles opphav, og den galopperende bronsehesten i byen Wuwei, den samme hesten Kinas turistindustri benytter i sin logo.

Store naturrikdommer, enorme landområder, lokal kulturarv og fargerike nasjonaldrakter kjennetegner også Gansu-provinsen, med sin befolkning på 26 millioner og 54 minoritetsgrupper. Provinsen har handel og økonomisk samarbeid med 105 land og regioner globalt. Mer enn 1500 utenlandske selskaper og 120 utenlandske institusjoner er representert i regionen.

Men for myndighetene er ikke dette nok. De ønsker vekst både i turismen, den lokale kulturelle håndverksindustrien og det internasjonale samkvemmet. Det skal de oppnå gjennom en rekke nye prosjekter, alle med utgangspunkt i Silkeveien, den historiske kulturelle arven og innovasjon. ►

Lanzhou ligger ved Den gule flod. Lite ved dagens millionby minner om handelskaravaner på vei fra oase til oase. Til høyre artikkelforfatteren sammen med en representant for vertskapet.

Globaliseringen startet her

Ut fra et slikt perspektiv er Silkeveiens to tusen år lange historie som handelsvei av stor interesse. Her fraktet man gull, sølv, elfenben, edelstener, smykker, glass, matvarer, lakkprodukter, porselen, jade, bronse, våpen, papir, krutt, slaver – og selvfølgelig silke. Men også handelsrutenes kulturelle betydning veier tungt som inspirator.

Mennesker med ulik bakgrunn og ulike hensikter er knyttet til den urgamle ferdselsåren: militære og politiske ledere, fryktløse oppdagelsesreisende, pilegrimer, store tenkere, ydmyke handelsmenn, religiøse personligheter og ledere, lærde, vitenskapsmenn, intellektuelle og røvere, for å nevne noen kategorier. Historiske navn som Alexander den store, Konfucius, Marco Polo og Timur Lenk vil for alltid være knyttet til Silkeveien.

Silkeveiens mange ruter strekker seg fra Kina i øst, gjennom India, Lilleasia, opp gjennom Mesopotamia, til Egypt, det afrikanske kontinent, til Hellas, Italia og England. Silken ble ansett som den mest dyrebare varen som fant veien fra Kina til Europa, men også andre varer hadde stor innflytelse på kulturen, både krydder, papir og krutt har satt sine markante spor i sivilisasjonene knyttet til Silkeveien. Den nordlige delen av Mesopotamia, som del av Det persiske riket (Iran i vår tid), ble Kinas viktigste handelspartner.

Langs nettverket av veier spredte også sykdommer seg, og det er antatt at byllepesten i 542 e.Kr. ankom Konstantinopel via Silkeveien. Den var årsaken til den kommende avfolkningen av Østromerriket. Da Østromerriket falt i tyrkiske hender i 1453, stengte Det osmanske riket Silkeveien og avbrøt all forbindelse med Vesten. Stengningen tvang handelsmennene til å benytte sjøfarten i sine kontakter med Østen, noe som åpnet for de store oppdagelsenes tidsalder fra 1400-tallet til 1600-tallet, og som i neste omgang ble begynnelsen på den verdensomspennende kontakten som har ledet fram til dagens globaliserte samfunn.

120 prosjekter skal skape vekst

I vår tid drives sivilisasjonens utvikling framover av utmerkede mennesker, deres aktiviteter og funksjoner. Det er tale om innovasjon og finansiering, å omsette gode ideer til produktive og bærekraftige prosesser, å skape rom for økt vekst i livskvalitet og bidra til harmonisk utvikling i regionalt og globalt perspektiv.

Internasjonal utveksling innen kultur og vitenskap står sentralt i denne prosessen, hvor sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon spiller en viktig rolle i utviklingsløpet. Og skal man lykkes i dette, må det sikres økt verdi for alle parter. Det er med utgangspunkt i dette at man altså i dag har åpnet for internasjonalt samar-

beid i mer enn 120 utviklingsprosjekter i regionen, alle med utgangspunkt i Silkeveiens historie, kultur og tradisjon.

Prosjektene har en samlet investeringsramme på over 400 milliarder Yuan (nesten 500 milliarder kroner). Målet er at dette skal bidra til hurtig vekst i infrastruktur og økonomi. “The Silk Road Cultural Tourism Town Project” (Silkeveiens kulturelle prosjekt for turistbyer) er ett av de nevnte prosjektene, med en investeringsramme på 10 milliarder Yuan (drøyt 12 milliarder kroner).

Selv om Gansu-provinsen er rik på kulturminner, er denne verdifulle historiske arven ikke fullt utviklet for turisme. Utviklingsprosjektene har som mål å trekke velstående nasjonale og utenlandske turister med interesse for kinesisk kultur og historie. Det nye turisttilbudet vil blant annet omfatte et internasjonalt senter for utveksling av kultur og kunst, et “utstillingsvindu” for kinesisk sivilisasjon, og integrering av arkitektur, flerkultur, moderne vitenskap og teknologi i en førsteklasses turistopplevelse.

Men Silkeveiens fornyelse har også betydning utenfor Kinas grenser. Toppmøtet i Lanzhou ga signal om samarbeid innen viktige spørsmål knyttet til religion, kultur og utdanning til både regjeringer, universiteter og organisasjoner i flere land i Asia og Afrika. Vi kan på nytt få oppleve internasjonal handel og spredning av ideer og kultur langs de gamle veiene og byene i et omfang langt større enn hva tidligere tider har opplevd. Vil den to tusen år gamle tradisjonen gjenoppstå i vår tid, med nye fortegn, produkter, ideer og potensial?

Vil du vite mer?

■ FORFATTER

Jan-Urban Sandal er økonomihistoriker og har skrevet flere bøker. Han leder Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute, som tilbyr kurs og vitenskapelig tilknytning til frittstående forskere i Norge og internasjonalt.

■ APCEO

Asia-Pacific CEO Association (APCEO) er en økonomisk samarbeidsorganisasjon som ble startet av framstående økonomiske ledere i Asia og Stillehavsområdet på begynnelsen av 1990-tallet. APCEO har egen representasjon i USA, Kina, Australia, Canada og Frankrike og ledes av politikere, økonomer, eksperter og næringslivsledere. www.apceo.us